

צורה ותוכן: שיעור דרמטי #1

הקהל נכנס כשכל צופה מקבל שני דברים: עותק של מחזה זה בציון שם הדמות שהוא מגלם, וכן כף ארוכה מאד שלהוציא את שני קצותיה, מלופפת בענף קוצני כשל פטל קדוש. הקהל מתיישב סביב המורה, החבוש כובע עמוק. המורה מסיר מכסה מעל כובעו והוא מתגלה כמלא גלידה או פונדו שוקולד, בהתאם לעונה.
אור האולם מאפשר את הקריאה במחזה לכל אורכו.

אחרי היסוסים אם אכן זה הוא, נוטל אחד התלמידים אומץ ועם הכף הארוכה מגיש גלידה לתלמיד או תלמידה אחרת.

אחריו, בהעזה מתגברת, מצטרפים נוספים.

חיוכים מתפשטים בשקיקה הרוחשת עד שהמורה מרים ידו לאות דממה ומתחיל לדבר.

מורה: שלום. אם נתבונן בהתארגנות הכיתתית כביטוי אמנותי של אופן הלימוד עצמו נוכל להגיע למגוון מחשבות מעניינות.

אנא ראו את דבריי אלן
ככף הגלידה הראשונה
שהגיעה לחכם.

עתה גלגלו את דבריי בנפשכם
בחשק, ובכבוד, וענו לעצמכם:
איזה תהליך לימודי
מתבטא באופן ההתארגנות הכיתתית?

מורן : ניתן לדמיין את דמותך כמרכז של תודעה
ואותנו כהיקף פרגמנטרי של מחשבות טרם-עיבוד

מורה : נניח לזה רגע. מדוע הכפות ארוכות? אבי?

אבי : כדי ליצור בין המחשבות שבהיקף ערבות של מובנות

מורן : כדי לכונן קשר בין תענוג למוסר קהילתי בנפשות התלמידים

מורה : יפה מורן. מה עוד?

אליהו : הדעת היא אינדיבידואלית אך נשענת על תשתית שיתופית.

מורה : מי כאן עושה תעודת הוראה?

ליטל : אני.

מורה : האם בתהליך שהתרחש זה עתה נמסר ממני איזשהו תוכן?

ליטל : לא נראה לי.

מורה : אז מה קרה?

ליטל : כנראה בנוכחותך נתת השראה ועוררת את האינטליגנציה של
הכיתה. אבל לא היה תוכן.

מורה : לא היה תוכן. האם באמת היה צורך בכריזמה בכדי לחולל את
התהליך?

אליהו : יהיה נכון יותר לומר
שבמקום להציג תוכן
עוררת את תשומת לבנו לצורה

שבה מתחולל השיעור
ואצלנו התרגם הדבר לניצני ידע

מורה : שמת לב שהצבעת על מאפייני היצירה האמנותית
בהשפעתה על נמען? האם לא יהיה נכון לומר
שבאמצעות התוכן גם האמן
מפנה את תשומת הלב לצורה
והיא שמתרגמת עצמה לידע חדש?

אליהו : לא שמתי לב לכך, אבל הדבר נכון

מורה : כל שיעור אפוא הוא מנגנון אמנותי

מיכאלה : וכל צורה אמנותית היא צורה פדגוגית

מורה : נכון מיכאלה

(שקט)

מורה : על מה אני חושב?

(שקט)

האם שכחנו דבר מה?
משהו שלא שמנו לב אליו?

(שקט)

האם כולם זכו לגלידה?
האם כולנו איתנו?
אולי יש כאלו שרוצים גלידה,
נתנו גלידה,
אך לא זכו לקבל גלידה?
עלינו לכבד את כל הנוכחים במעגלנו.

(הקהל מוצא את מי שטרם קיבל גלידה כמבוקשו ומגיש לו. שקט)

קים : כאילו הושארנו לנפשנו

רון : ומשהו חדש צריך לקום

דפי : איננו מבינים את דברי פיננו

אלעד : ובכל זאת חשים באמיתותם.

קים : כאילו הושארנו לנפשנו

רון : כדי שנביט זה בזה

דפי : וישות המרכז

אלעד : תתגלה מחדש בינינו.

קים : האם אכלת גלידה?

רון : כן, אכלתי גלידה

דפי : האם אכלת גלידה, ידידי?

אלעד : כן, דפי.

ריטה : לא נכון שלא היה פה תוכן.
את המשל על הכפות הארוכות קראתי
כבר פעם ברשת חברתית.

אליאב : נכון, הסיפור מוכר.
אבל דווקא משום כך

יש כאן הדגמה כפולת-חשיבות
כיצד הבנת הצורה הפנימית של המשל
מכתיבה מתודה פדגוגית הולמת
שתאפשר לו להיוולד –

ריטה : ככח חכמה חי. עכשיו אני מבינה. וגם את טעותי.

מרים : התגאי בטעותך, ריטה, כי התנגדויות הן מנעולים של דלתות חדשות.

מורה : גם של המורה. (שקט) על מה אני חושב?

ספי : על הקשר בין שיעור, במובן החינוכי, לבין המילה שיעור במובן של אמדן.

מורן : ועל הקשר למילה "שער"

מורה : יפה מורן,
ישוב, לא תוכן כזה או אחר המתגלם במשחקי מילים
כי אם הפניית מבט להצעותיה הרב-רבדיות של הלשון
העברית היא הפרי המיוחל של המהלך.

ובכן, מה הלך?

ספי : התודעה

מורה : עד כמה הלכה התודעה בשיעורה את עצמה במהלך האירוע?

ספי : זוהי אחריותו העמוקה ביותר

ציון : של הלומד

מורה : והמקום

לילה : שבו מסתיים תפקיד

מורה : המורה

(שקט)

קים : שוב, הושארנו לנפשנו

רון : ועתה בהבנתה של הפעימה

דפי : בין להנחות לבין לעזוב

אלעד : בין לתת לבין לשכוח

מורן : בין מרכז להיקפו

אבי : יפה מורן

מורה : לא דיברנו על משמעויות קמאיות
המגולמות בסמל זה ולא במקרה
גם חשוב לציין שאין זו צורת הלמידה היחידה.
מורה הלב, למשל, מתנהל אחרת.
על כך אולי בפעם הבאה.